ڕۆڵی باشووری کوردستان لە ڕاپەڕینی شێخ عوبەیدوڵڵای نەهریدا -11-.. ڕەسوڵ بێسکێنی

بەشی یانزهەم

تێکچوون و ئاڵۆزبوونی بارودۆخ لە سەرانی ڕاپەڕینەکە

بەپێی ئەو زانیارییانەی لە نامەکانی حەسەن عەلی خاندا تۆمار کراون، دوای کۆبوونەوەی لەگەڵ سەرۆک هۆزەکان و گەڕانەوەی ئەحمەد بەگی یاوەر بۆ ئەستەمبوڵ، پەیمان و بەڵێنەکانی سوڵتان لە ڕێگای ئەحمەد بەگ هیچ کاریگەری بۆ سەرانی ڕاپەڕینەکە و شێخ عوبەیدوڵڵا نەبووە و تەنیا بۆ هێورکردنەوەیان بووە، تاکو دەداویان بخەن و باشتر بتوانن لەڕاپەڕینەکە بدەن، چونکە هەر دوای کۆبوونەوەکەی ئەحمەد بەگ بارودۆخەکە گۆڕانی بەسەردا هاتووە، یا هیچ نەبێت لە باشووری کوردستان، کە ئەو کاتە هێمن ترین شوێنی ڕاپەڕینەکە بووە، دەوڵەتی عوسمانی کەوتۆتە هەڕەشە و ترساندنی سەرانی ڕاپەڕینەکە، ئیتر شێخ عەبدولقادر گەڕاوەتەوە نەهری و هەمزاغاش بە ئاگاییەوە مامەڵەی لەگەڵ بارودۆخەکە کردووە، هەموو ئەمانە لە نامەیەکدا حەسەن عەلی خانی گەڕووسی بۆ: عەلائولدەولە: ئەمیرنیزام (بۆ تەورێز)ی ناردووە، دەنووسێت:

“نامەی ژمارە: 95

لاپەڕە: 283

مێژوو: 11ی جەمادی یەکەمی 1298 کۆچی (11- 4- 1881ز)

بۆ: عەلائولدەولە: ئەمیرنیزام (بۆ تەورێز)

بەفیداتان بم

بەپێی بروسکە و تەلگرافنامە بەڕێکراوەکانی لەمەڕ بەڕێخستن و دڵنیاکردنەوەکانی دەوڵەتی عوسمانی، بۆ نەهێشتنی ئاژاوە و هێورکردنەوەی خراپەکاری “شێخ” و لایەنگرانی، ئەوەندەی ئاگاداری پێویست بووبێت، دەستم خستوون.

هەرچەندە بەگوێرەی بروسکەکان بێت، وا دەردەکەوێ ئەو بەڕێوەنانەی دەوڵەتی عوسمانی، زۆر پتەو نەبن و کردەوەکانی ئێستاشیان بەو جۆرەی لەبەر چاون، زۆر لاواز و لەرزۆکن، بەڵام بەکورتی و بەناچاری، دەبێ لەو بڕوایە دابین بەپێچەوانەی ئەوەی لەو ماوەیەدا شێخی مەلعون و لایەنگرانی کردویانەتە قاو و مێشکی خەڵکی ئەو

ناوچەیەیان پێ ئاخنیوە، دەوڵەتی عوسمانی لەڕواڵەت و بەئاشکرا پشتگیری تاوانباران نییە، هەرچەندە کارێکی واش بە هەورکردنەوەی ئەم ئاژاوەیە ناکات، بەڵام لە ڕواڵەتیشدا نایەوێت خەڵك بەوە بزانن، کە پشتیوان و پشتگیری شێخ و لایەنگرانی دەکات. بەکورتی ئێستا هەندێك نیشانە دەبینرێن و بڕێك هەواڵی وا دەگەن، ئەوە دەردەخەن بڕیار و بەڵێنی دەوڵەتی عوسمانی و هەڵسوکەوتی، بریتیە لە هەڕەشە و ترساندنی "شێخ" و دارودەستەکەی.

بۆ نموونە: هەر بەو جۆرەی لەو نامانەدا دەردەکەون، بەڕودوا بە بەڕێزتانم بەڵێ کردوون، تا هەفتەیەکیش بەر لەئێستا، هەموو ئەو هەواڵانەی بەنووسین و دەماودەمیش هەبوون، بریتی بوون لەوەی دەوڵەتی عوسمانی، پشتیوانی لە "شێخ" دەکات، ئەو هەواڵانەش بەجۆرێك بڵاوبوونەوە و مێشکی خەڵکیان پێ کردبوو، ببوونە هۆی ئاڵۆزی خەیاڵی هەموو لایەك و ئەوەندەی نەمابوو ئاژاوەیەکی تازە لەم ناوچەیەدا هەڵبایسێ و هەمووان چاوەنۆڕی دەرکەوتن و دووبارە هاتنەوەی "شێخ" بوون، بەڵام ماوەی هەفتەیەکە، هەموو هەواڵەکان بە پێچەوانەوەن و لەماوەی ئەم هەفتەیەدا، هەواڵی تازە و بەردەوامان پێگەیشتوون، لەڕاستیەوە نزیکن و بریتین لەوەی لەدوای ئەو کۆبوونەوەیەی کوڕەکەی شێخ و سەرۆك هۆزەکان و هەمزاغا لە شاری هەولێر کردبوویان و بەدڵخۆشی و دڵنیایی تەواوەوە، بەمیوانی چووبوونە ماڵی "مامەند ئاغای پیران" و چەند ڕۆژێکیش لەوێ خەریکی خۆ ئامادەکردنێکی تازە بوون، کەچی هەندە هەڵسوکەوتیان لەلایەن سوارە و بەرپرسانی دەوڵەتی عوسمانییەوە دیوە، بریتی بووە لە دەستگیرکردنیان و هەندێك ئاگاداریشیان لەمەڕ هەڕەشە و تەقاندنەوە پێگەیشتووە و هەر ئەوانەش بوونەتە هۆی ترساندنیان و بەپەلە پروزە بڵاوەیان لێ کردووە، بۆ وێنە عەبدولقادری کوڕی شێخ بە پەلە بە "نەهری" گەڕاوەتەوە و هەمزاغاش لە خاکی عوسمانیدا نەماوە و دیسانەوە خۆی گەیاندۆتەوە ئەو کوێستان و لێڕەوارە چڕانەی، کەوتونەتە دوورترین خاڵی سنووری ناوچەی سەردەشتەوە، لەو ڕۆژەشەوە گەڕاوەتەوە، وا خۆی شاردۆتەوە، کەس نازانێ لە کوێیە.

ئێستاش چەند نامەیەك سەبارەت بەدەنگوباسی تازەن و پێچەوانەی هەواڵ و نامەکانی پێشوون، هاوپێچ دەیان نێرمە خزمەتتان، بەکورتی دوای گەیشتنی نامەکانی بەڕێزتان و ئاگادار بوون لە ناوەرۆکی بروسکەکان، بە پێی کات و دەرفەت، نامەیەکی تێروتەسەلم لەبارەی هاودەنگی تەواوی دەوڵەتی عوسمانی، لەگەڵ دەوڵەتی خۆمان و بەڵێنە ئاشکراکانی ئەو دەوڵەتەوە، بە بنەبڕکردنی ئاژاوەی "شێخ" و سزادانی تاوانباران و درۆخستنەوەی هەواڵە درۆکانی "شێخ" و لایەنگرانی، بە هەموو شوێن و بە هەموو کەسێك ناردووە و بەهۆی

نووسینی نامەکانی من و لەبەر ڕۆشنایی گەیشتنی ئەو هەواڵانەدا، لەم دواییەدا پێمان گەیشتوون، دەیسەلمێنن و پشتیوانی لەوە دەکەن، ئاڵوگۆڕێکی بەرچاو، لە بیروڕای خەڵك ڕوویدابێ و ئێستا خەیاڵی هەمووان ئارام بووبێتەوە.

لەگەڵ ئەمانەشدا بەگوێرەی ناوەرۆکی تەلگرافەکان، بەڵام من هەر پێم وایە دەبێ زۆر وریا بین و خۆمان بپارێزین، ئەوەی ڕوونە، ئەوەیە دەوڵەتی عوسمانی، هەر لە “سلێمانی” یەوە هەتا “ڕەواندز” کە بەرامبەر بە”لاجان”ە و لەوێشەوە تا “وان” و “بایەزید” کە بەرامبەر “خۆی” و “سەڵماس” ن، بە هەموو بنکەکانی سنووری خۆی، چەك و سەربازی ناردووە و هەموو سەرۆك هۆز و ئەو خێڵانەش لەمبەرەوە چوونەتە ناو خاکی عوسمانی، هاتوچۆیان “لەمبەر” بۆ “ئەوبەر”ی سنوور بەربەست کراوە و نایەڵێ کەس هاتوچۆ بکات، تەنانەت بەریان بە “5 تا 10” بنەماڵەی پیاوی خۆشمان گرتووە، کە ویستبێتیان بگەڕێنەوە.

لەوە زیاتر سەرتان نایەشێنم

فەرمانی بەڕێزتان لەسەر سەرمە”

هەر لەو ڕوانگەیەشەوە دەوڵەتی عوسمانی هەوڵی داوە هێز لە باشووری کوردستا کۆبکاتەوە بۆ ئەوەی بتوانێ بارودۆخەکە بەرزەم (کۆنتڕۆڵ) بکات، لەم بارەیەوە حەسەن عەلی خان دوای هەوڵدان بۆ بەدەستهێنانی زانیاری لەسەر بارودۆخی سنوورەکە بەنامەی ژمارە (110) سەرووی خۆی ئاگادار کردووەتەوە لە (بەشی 6ی نامەکەدا) لەم بارەیەوە دەڵێت:

“نامەی ژمارە: 110

(بەشی 6ی نامە)

لاپەڕە: 357-367

مێژوو: 23ی جەمادی دووەمی 1298 (23- 5- 1881ز)

بۆ: محەمەد ڕەحیم خان (عەلائولدەولە- ئەمیرنیزام) لە تەورێز

ماوەیەك لەمەوبەر، لە نامەیەکدا فەرمووبووتان: بزانم ئەو سەربازانەی دەوڵەتی عوسمانی، بۆ سەر سنوور هەناونی، چەند کەسن و ئاخۆ ئەو سەربازانە، هەر بەشی پاراستنی سنوور بکەن، یان لەشکرێکی زۆریان ناردووە و ئەم لەشکرە لە سنووردا، دژ بە دەوڵەتی خۆمانە، یان لەگەڵ دەوڵەتی خۆمان!؟.

ئەگەرچی من لەو بارەیەوە نەبووم و هەموو کاتێ لە زۆر سەرچاوەوە هەواڵم پێگەیشتووە، بەڵام بۆئەوەی زۆرتر دڵنیا بم و لەڕووی لێکۆڵینەوەوە دەنگوباسەکە، ڕابگەیەنم، بەڕێز: ئاغا سەیید محەمەد ئەمین کوڕی خوالێخۆشبوو حاجی سەیید بایز، کە (ئەمین شەرع)ی ئێرەیە، ڕام سپاردووە تا لای خۆیەوە پیاو بۆ (سلێمانی) و ئەو ناوچانە بنێرێ، بۆ ئەوەی بچێ و لێکۆڵینەوەی پێویست بکات.

بەهێزی ناوبراویش پیاوێکی تایبەتی ناردووە و هەر لە (سلێمانی) یەوە هەتا (پشدەر) و (ڕەواندز) و (بالەك)، کە هەموویان هێڵی سنووری عوسمانین، بەجوانی و بەوردی سەرنجی داوە و نامەیەکی زۆریشی لە زانایانی ناودار و ناسراوی (سلێمانی)، و شوێنانی ترەوە هێناوە، کە هەموویان جێی متمانەن و بڕوان و منیش ئەم نامانەم بۆ خزمەتتان ناردن و بۆ زیاتریش زانیاری ئێوە، پلە و پایەی ئەم پیاوانەتان بۆ دەنووسم:

کاك ئەحمەدی شێخ: کەسایەتییەکی بەناوبانگ و ناسراوی خەڵکی (سلێمانی)یە و خاوەنی پلە و پایەیەکی زۆر بەرزە و ڕاستگۆ و جێی بڕوا و متمانەیە و (80) ساڵ لە تەمەنی تێپەڕیوە.

سەیید شێخ مستەفا: موفتی (سلێمانی)یە و ئەویش پیاوێکی سەر ڕاست و دروست و باوەڕپێکراوە.

مەلا محەمەد ئەمین دەرسبێژی قوتابخانەی(ڕەواندز)ە، کە پیاوێکی چاك و جێی دڵنیاییە.

هەر بەو جۆرەی سەر دەدەن و بەلەبەرچاوگرتنی نامەی ئەو پیاوانە، کە هەمووی لە ڕاستی نزیکە، ئەو هێزەی دەوڵەتی عوسمانی بۆ سنووری ناردووە، بریتییە لە:

یەکەم: هێزێکی زۆر نییە.

دووەم: بۆ ڕێگرتنە لە خێڵ و هۆز و سەرکوتی دز و پاراستنی سنوور، ئەو شوێنانەی بەپێویستی زانیون، وەك: سلێمانی، پشدەر، ڕەواندز و بالەك، بەدرێژایی هێڵی سنوورە، لەهەر جێیەکیش، هێزێکی کەمی سەربازی بۆ ڕێگاگرتن لە خێڵ و هۆزی ناوچەکە دانراوە و جگەلەوە لەڕواڵەتدا وادیارە نیاز و مەبەستێکی تریان نەبێ، ئەو کردەوانەی لەو ماوەیەدا لەلایەن دەوڵەتی عوسمانییەوە دەکرێن، نیشانەی نیازی ئەو دەوڵەتەن بۆ گرتنی (شێخ)ی مەلعون.”

ئەو نامانە هەواڵ پرسینی نێوان کەسایەتیەکان و ناردنی زانیاری و هەواڵی ناوچەکە بۆ یەکتر، بەڵام حەسەن عەلی خان سوودی لێ وەرگرتووە و سەرووی خۆی لێ ئاگادار کردووەتەوە.

ئاژاوە و دووبەرەکی نانەوە

هەمیشە ئەوە دووبارە دەکرێتەوە کورد لەگەڵ یەکدا ناکۆکن و سەرانی کورد هەمیشە لە ململانێ و کێشەی بەردەوام دان، بێگومان ئەمە سروشتێك نیە بەبەژنی کورد بڕابێ و هەر لە زگماکەوە کورد ئەمەی بۆ مابێتەوە، بەڵام کورد نەتەوەیەکی سادە و دڵپاك و دڵسۆزی بەرامبەرەکەیانن و خۆشباوەڕن، بەگفت و بەڵێن و سوێند و پاکانەی دەستەکانیان زوو باوەڕ دەکەن، لەلایەکی تریش دینداری چاك و ئایینپەروەری سەر ڕاستن، بەجۆرێك زۆر لە دژەکانیش دان بەوەدانێن

زۆر بەچاکی ئایینی ئیسلامیان وەرگرتووە و ئامادەن لەپێناوی پاراستنی قوربانیشی بۆ بدەن، دوژمنەکانیش ئەو ڕاستیانە دەزانن و لە بەرژەوەندی خۆیان بەکاریان دێنن و بەگژ یەکتریان دادەکەن، هەموو ئەمانە بوونەتە خاڵی لاوازی کورد بۆ خەڵەتاندن و لەخشتەبردن و کێشەو ململانێیان لە نێواندا دروست بکەن، تا ڕادەی بەگژیەکتریان دا بکەن، تا یەکێتی ڕیزەکانی نەتەوەی کورد لەبەریەك هەڵتەکێنن، لەلایەکی تریشەوە تا سەرۆك خێڵ و خەڵکی ناوچەکان بەسەر یەکترەوە بکەن بە جاسوس و چاودێر بەسەر یەکترەوە، بەمەش گومان و دڕدۆنگی لەیەکتری پەیدا بکەن، ئەمە بابەتێکە بەدرێژایی مێژوو بەردەوامی هەبووە و دووبارە بۆتەوە، لە ڕاپەڕینی شێخ عوبەیدوڵڵای نەهریش دا سەرەڕای هەوڵە بەردەوامەکانی شێخ و چارەسەرە حەکیمانەکەی بۆ یەکخستنی هێزەکان، بەڵام ئەم خووە نەگریسەی ناکۆکی و ململانێیە، گەورەترین کاریگەری لەسەر شکستی ڕاپەڕینەکە دانا، تا کۆتایی ڕاپەڕینەکەش بەردەوام بوو، ئەوەتا حەسەن عەلی خانی گەڕووسی فەرماندەی سابڵاخ خۆی بەئاشکرا دان بەوەدا دەنێت، فیتنە و کێشە و ململانێی لەنێوان سەرۆك هێزەکان دروست کردووە، تا دووبەرەکیان تێبکەوێ و پەنا بۆ ئەوان بێنن و ئەوانیش لەو ڕێگایەوە بەسەریاندا زاڵ بن، ناوبراو لە مێژووی: 30 جەمادی یەکەمی 1298 کۆچی (30- 4- 1881ز) بەنامەیەك عەلائولدەولە: ئەمیرنیزام (لە تەورێز) ئاگادار کردۆتەوە، وای کردووە زەمینەی ئەوەی خۆش کردووە تا دوو بەرەکی لە نێوان سەران و گەورەپیاوانی سەردەشت دروست بکات، لە بەشی دووەمی نامەکەدا دەڵێت:

“وەك لە نامەی پێشوودا عەرزم کردووە، لەم ڕۆژانەدا بەرنامەیەکم داناوە، تا زەمینەی ئەوە خۆش بکەم گەورە پیاوان و سەرانی سەردەشت لەناوخۆیاندا دووبەرەکیان تێبکەوێ و هەر خۆشیان بێنەبەرباری ملکەچی، بۆ ئەمەش لە ئاغاکانی ئێرە، وەك: قادرئاغا و ئەحمەد بەگ و برایم بەگی برای گوڵاوی ئاغام خواست، تا هەر یەکەیان بەجیا جیا لای خۆیەوە، نامە بۆ پیاوماقوڵانی سەردەشت بنوسن و خۆیان بکەنە ناوبژیکار و لەمپەری ئەوان، بەرنامەکەش سەری گرتووە، چونکە لەلایەکەوە خدرئاغا نامەی بۆ قادرئاغا نووسوە و دەست و دامەنی بووە، لەلایەکی دیکەشەوە پیرەت ئاغا دەرگای نامە گۆڕینەوەی لەگەڵ ئەحمەد بەگ و بایزئاغادا کردۆتەوە، بۆ وێنە: دوێنێ نامەیەکی پیرەت ئاغا، بۆئەحمەد بەگ و بایز بەگ و برایم ئاغا گەیشتووە و بەو جۆرەی نووسیوەتی، بەدڵنیایی ئەوانەدا لەم ڕۆژانەدا بەرەو ئێرە دێت، خۆ ئەگەر ناوبراو بۆ ئێرە بێت، (کە لە نێو ئەواندا کەسایەتییەکی هەیە)، ئەوا گومانی پتەومان هەیە، خدرئاغا و ئەوانی تریش دوای دەکەون و چاو لەو دەکەن، ئاکامیش هەرچی بێت، بەرودوا

ب پای برزتانی دگینم”.
هەروەها حەسەن عەلی خان لەف و دەهکانی بەرامبەر هەمزاغا بەردەوام بووە و هەمیشە جاسوس و سیخوەکانی خی ل نزیك کردتەوە تا دەداوی بخا و شکست بەم قەی اپەینەکە بن، لەهەمان نامەدا ب علائولدولە: ئمیرنیزام (لە تورز) لە بەشی سیمی نامکدا دەت:
“لبرئوی دمك بوو شونی همزاغام باست و دروستی ندزانی، بی چند ژك لموبر، سیید محمدئمینی کوی حاجی بایزم اسپارد (ک ئستا لجی باوکی ئمینولشرع)، ئویش نامیکی بکسکدا ب همزاغا نارد.
دون، ک پنج شم، 28ی مانگ بوو، کس ک گاوتو و درکوتوو، ئم ژان همزاغا ل دوورترین جگای سر ب خاکی عوسمانیی، ل شونك بناوی “قادز” سر ب مبندی “پشدر” و ل ابردوودا شارکی بناوبانگ بوو و ئستا ورانی، لو شمای هداو و ب د خورپ و ترسکی زرو نیشتجی.
واکی زر کم و کورتی ب سیید محمدئمین نووسیبوو، دقی نامکم ب خزمت بزتان نارد.
ئو شتش بدمیی بنامبرکی وتبوو، ئوی، هر کاتك شونی بنما و هزکی خی، کناوچی منگو پ بدرتەوە، لگ فرمانوایی سردشت دا، ئیتر داوای ئوشی ل نکرت ب لای فرمانوا بچت، ئوا خزمت دکات و باجی سای سردشتیش ئاواو ئاوا ددات.
وەك دەردەکەو پش تریش سوپاسالاری ئران ” میرزا حسین خان” نامەی ب هەمزاغا ناردووە و تەقەللای تەفرەدان و هنانەوەی بهودەی لەگە هەمزاغا داوە، ئم قس بتامانی همزاغا، هر ئو قسانن، کاتی خی لوامی جنابی سوپاسالاری گورد کردبوونی، ک نامی ناردبوو لای و دنوایی کردبوو.
بکورتی، دیار ئم قسانی همزاغا ب ئو نابن گویان ل بگیر، ئاشکراش بم ترس و لرزوی ل خراپکاریی ئاژاوگیکانی خی هیتی، بهیچ جر دنوایك دنیانابن و مبستیش لم برنام و پیاو ناردن، هر بدستهنانی زانیاری استقین بوو، ل شونی نیشتج بوون و ژیانی همزاغا، کبدستم هناو هواکشم ببزتان گیاند و پوختکشی ئوی، بپیروچوونی سرومی کاری همزاغا، ب یکلایی کردنوی کشی سردشتو گردراو.”
ئاکامەکانی شە تان کردن و کچ فاندن
هەمیشە کورد لە شەی دوژمنەکانیدا ئەگەر شکستی هنابت لە

ئاکامدا تووشی کوشتار و سوتاندن و تاڵانی و کچ ڕفاندن بۆتەوە، ئەم کارە قێزەونە تائێستاش دووبارە دەبێتەوە، بۆیە جاری وابووە وەك تۆڵە کردنەوە کاری وا لە کوردیش وەشابێتەوە، هەرچەندە هیچ بیرکردنەوەیەکی ژیرانە پەسندی ئەو کارە ناکات، بەڵام وەك پەرچەکردار و کاردانەوەیەك بۆ دوژمنەکانی زۆرجار ئەم کارەیان لێ وەشاوەتەوە، وەك لێرە حەسەن عەلی خان دەڵێت چەند ژنێکیان بەدیل گرتووە، بەڵام لەبری ئەوە نەك سزای بەڵکو سوکایەتیشی پێ کردوون:

“نامەی ژمارە: 11

(بەشی سێیەم)

لاپەڕە: 368- 373

مێژوو: 30 جەمادی دووەمی 1298کۆچی (29- 5- 1881ز)

بۆ:/ محەمەد ڕەحیم خان (عەلائولدەولە- ئەمیرنیزام)

لەکاتی فیتنەکەی (شێخ)ی مەلعون، و تاڵان و کوشتاری (میاندواو)دا، چەند ژنێکیشیان بەدیلی گرتوون. بۆ نموونە:

کچی حاجی حسین عەلی، کە پیاوێکی ڕێزدار و ناسراوی میاندواوە و مارە کراوی ئامۆزاکەی خۆی بووە، برایم ئاغای ناپاك و دوو کوڕە ناپیاوەکەی ڕفاندوویانن و بۆ (سەردەشت)یان بردوون و لەوێ هێشتوویاننەوە، من لەو ماوەیەدا بەردەوام لەبیری ئەوەدابووم، چەند ڕۆژێك لەمەوبەر هەر دوو کوڕەکەی برایم ئاغایان گرتوون و هێنایانن. زۆر بەتوندی سزام دان و گوێچکەیانم بڕی و ئێستاش لە کەت و زنجیر و گرتوخانەدان. لەلایەکی تریشەوە عوسمان ئاغای فەرمانڕەوای سەردەشتم ڕاسپاردووە و داوای ڕزگارکردنی ئەو کچەم لێکردووە.

عوسمان ئاغاش لەناکاوێکدا چووە و ئەو کچەی لە برایم ئاغای ناپاك سەندۆتەوە و بۆ سابڵاخی ناردۆتەوە و منیش ناردم مام و مێردی ئەو کچەیان هێنان و پێم دانەوە. دوێنێش برایم ئاغایان گرت و هێنایان و ئێستا لەزیندان و کەت و بەنددایە. بیرورای من ئەوەیە، یان ڕێگام بفەرموون ئەم ناپاکەی ئەم تاوانە گەورەیەی کردووە، لەڕووی شەرع و داب و نەریتەوە، هەر لەرێ و لەبەرچاوی ئەم خەڵکە، بەردەباران بکرێ، یان ئەگەر بفەرموون بەزنجیرکراوی بۆ (دەرباری- تەورێز)ی بنێرم و لەبەرامبەر ئەو تاوانەیدا، سزا بدرێ. بیستوومە دوو سێ ژنی دیکەش، کە هێزی (پیران) و (مەنگوڕ) دیلیان کردبوون، قائیمقامی (ڕانیە) لێی سەندوونەتەوە. دوای بیستنی ئەم هەواڵە نامەیەکم بۆ قائیمقامی (ڕانیە) نووسی و پیاوێکیشم بەتایبەت نارد. تا ئەوانیش بێنێتەوە و بەخاوەنەکانیانی بدەینەوە.

فەرمانی جەنابت لەسەرسەرمە.”

هەروەها دەربارەی ئەو بابەتە هەواڵی سەرانی ڕاپەڕینەکە حەسەن

عەلی خان لە نامەیەکی تردا بۆ (عەلائولدەولە- ئەمیرنیزام) لە تەورێزدە نووسێ:

“نامەی ژمارە: 118

(بەشی: 3، 5ی نامەکە)

لاپەڕە: 409

مێژوو: 15ی ڕەجەبی 1298 کۆچی (13- 6- 1881ز)

بۆ: محەمەد ڕەحیم خان(عەلائولدەولە- ئەمیرنیزام) لە تەورێز

-3-

لە نامەکانی مێژووی کۆتایی مانگی جەمادی دووەمدا، بە تێر و تەسەلی باسی وەرگرتنەوەی کچی (حاجی حسین عەلی میاندواو)ی لە (برایم ئاغای تاڵاو)ی ناپاکم کردبوو. لەو ڕۆژانەی لەسەرەتای ئاژاوەکەی (شێخ)ی مەلعوندا، بەدیلی گرتبوویانن، کچی خوالێخۆشبوو (مەلا محەمەد جەعفەری موجتەهید) و کچی (ئاغا سەیید عەلی) مارەکراوی کابرایەك، بەناوی (مستەفا بەگی میاندواو)ی بوون، کە کچی مەلا محەمەد جەعفەر، بایز ئاغای کوڕی مامەند ئاغای پیران، بەدیلی بردبوونی، کچی ئاغا سەید عەلی ژنی مستەفا بەگیش، لەلایەن برایم ئاغای مەنگوڕ، بەدیلی گیرابوو، منیش هەمیشە لەبیری ئەوەدابووم لەدیلی ڕزگاریان بکەم، لەدوای لەکۆڵینەوە و پشکنینی زۆر دەرکەوت هەر دووکیان لە شاری (ڕانیە)ن و لای ئەو ناپاکەن.

لەبەرئەوە نامەیەکم بۆ (عەبدوڵڵا بەگ)ی قائیمقامی ڕانیە نووسی و مستەفابەگی زاوای ئاغا سەیید عەلیم لەگەڵ پیاوەکی تایبەتدا بۆ ڕانیە نارد. بەڕێز عەبدوڵڵا بەگ بەوپەڕی ڕێز و پێشوازییەوە وەریگرتبوون و هەردوو کچەکەی لەگەڵ مستەفا بەگ و پیاوە تایبەتییەکەی مندا بۆ سابڵاخ بەڕێکردبوونەوە و نامەیەکیشی لە بارەی ئەو یارمەتییەوە نووسیبوو، کە پێی دابوون، لەبەرئەوەی ئەم دوو کەسە، بەتایبەتی کچی مەلا محەمەد جێی ڕێز و حورمەتن، لەگەڵ مستەفا بەگدا بەڕێزەوە بۆ (میاندواو)م بەڕێ کردنەوە.

فەرمانی جەنابتان لەسەر سەرمە

-5-

نووسیبوتان شێخ سدیق و شێخ قادری کوڕانی شێخ عوبەیدوڵڵای مەلعون هەڵاتوون و کەسیش نازانێ بۆ کوێ چوون و بەسەرانی عەشایەری ئەم ناوچەیە ڕابگەیەنم، تا ئاگاداربن و هەرکاتێ ڕوویان لەم ناوە کرد بیانگرن.

منیش لەسەر فەرمانی جەنابتان، پیاوم بۆ هەموو لایەك ناردووە و بەهەموو بەرپرسان و سنووروانانم ڕاگەیاندووە، تا ئەگەر سنووری عوسمانیان بەزاند، بە سێ و دوو لەکردن و ئەملاوئەولا، قۆڵبەست دەکرێن.

لەم بارەیەوە دەنیا و ئەرخایەن بن.
فەرمانی جەنابتان لەسەر سەرمە”

ماویەتی ......